

ВІСТНИК СВУС-А

РІК I.

БЕРЕЗЕНЬ 1923.

Чо 1.

ВСТУПНЕ СЛОВО.

Ціллю нашого вістника є інформувати в першу чергу українське студентство, а відтак і ширший загал українського суспільства про ідеологію, стремління і дотеперішну діяльність „Союза Відродження Українського Студентства“ (С.В.У.С.).

С.В.У.С. був заложений в Празі (Чехословаччина), за ініціативою п. John-a Huntley-a Digré, управителя студентського відділу американської Y. M. C. A. в Чехословаччині.

Свою ідеологію основує С.В.У.С. частинно на засадах Y. M. C. A. і „Світової Студентської Християнської Федерації“ — а тому вважаємо відповідним сказати декільки слів про ці організації.

Y. M. C. A.* була заснована в Лондоні в 1844 р. George-ом Williams-ом, молодим торговельним по-мічником в одній торговли сукном. Він зібрав великий гурток молодих людей, яких спільною ціллю було служити своєму окруженню і керуватися так у приватному, як і в публичному життю ідеалами, основаними на практично понятому і випробованому християнстві.

Через кілька літ після цього, під кінець Кримської війни, побачила Florence Nightingale, — котрої ім'я звісне у цілому світі ізза служби, яку виконала для добра людства — великі недостачі у способі життя молодих жінок, що служили як сестри-жайлініці під час Кримської війни. Вона зацікавила цим питанням гурток жінок, які заснували за її ініціативою союз Y. W. C. A.**), щоби таким чином поборювати ці недостачі практично-християнським способом.

Через кілька літ розвинулися ці оба союзи дуже сильно у Північній Америці, а відтак і по цілому світі, так, що під сучасний мент є тільки дуже мало країв, які ще не мають власних християнських організацій молодих мушин і жінок — або не відчувають їхнього впливу.

Союзи — Y. M. C. A. для мушин і юнаків, а — Y. W. C. A. для молодих жінок і дівчат — мають богато галузей, які є однаке всі частиною одної

великої цілості. Одними з цих галузей є: праця у місті, на селі, у фабриках, праця в хосен юнацтва, молодих дівчат, желізвничників, сухопутного війська, моряків, сестер-жайлінниць, чужинців, студентства і др.

Відзнакою Y. M. C. A. і Y. W. C. A. є рівнобічний трикутник, який має бути символом рівномірного розвою розуму, духа і тіла. Дуже часто в історії поступу, а головно на університетах, бачимо сильний згорт розумового розвою а повне занедбання духової та фізичної сторони життя. Часто були осягнені ріжні розумові дивогляди, яким бракувало свіжості, духового поглублення і дотепу. Подібно, стрічаємо — головно в історії церкви — надмірний згорт духового чинника, а знова в інших случаях бачимо кладення ваги на тілесний розвій в так нерівномірному відношенню, що занедбується у великій мірі, або і цілком, розумовий і духовий елемент людини.

Тому, що ці християнські союзи бачать ці недостачі, поставили собі ціллю іти вперед у напрямі цего потрійного розвою. Вони переконані, що неможливо бути добрым християнином без цих трьох прикмет і тому здорове тіло, ясний розум і щира, чутлива на кривди і неправду душа, душа, яка потрафить любити — є головними средствами, за поміччю яких вони стремлять до осягнення своїх цілей.

Студентський відділ цих обох організацій був заснований на двох американських університетах в 1858 р. на бажання самих студентів, які хотіли мати свій власний відділ Y. M. C. A. і Y. W. C. A. В 1877 р. повстала в Америці вже сильна всенародна організація студентських відділів Y. M. C. A. і Y. W. C. A. Відтак повставали подібні студентські союзи в ріжних краях, а наслідком цого було те, що в р. 1895 була заснована „Світова Студентська Християнська Федерація“, яка об'єднала ріжні національні союзи в один великий, міжнародний, до якого під сучасний мент належать студентські християнські союзи більше чим 50 країв усіх частей світа.

Ціла ідеологія цеї федерації (World's Student Christian Federation) основується на головній зasadі Христа: „Люби ближнього свого, як са-

*) Young Men's Christian Association (Християнський Союз Молодих Мушин).

**) Young Women's Christian Association (Християнський Союз Молодих Жінок).

мого себе". Цим одним реченням — сказано все. Хто над цим глибше подумає і уявить собі, що власне означає практичне пристосовання цеї за- сади в життю, — цей зрозуміс без дальших об'яс- нень, яке величезне значіння має праця феде- рації для цілого світа. Це прямо повний пере- ворот у теперішньому устрою світа, де на місце самолюбства — має прийти любов, на місце гне- ту — свобода; місто зависті й недовір'я — добра воля, місто погоні за особистим зиском — служба.

Як в кождій організації, так і у Федерації замічаються ріжні відтінки. Більша частина Федера- ції має досить значний релігійний характер, осно- вуючи свою працю на вірі в Бога; однаке деякі союзи, що належать до Федерації, стоять на чисто етичному становищі. Одним з таких союзів є н. пр. «Obrodné Hnutí Československého Studentstva», якого члени є у переважаючій більшості без кон- фесії, а стремлять до здійснення ідеалів Федерації — які вважають добрими і єдино можливими для відродження світа — більше шляхом морального й етичного відродження суспільства — як шляхом релігійного поглублення. Слідами О.Н.Č.S. пішов і наш СВУС — котрий, як сказано в Його статуті, поста- вив собі ціллю об'єднувати українське студентство для праці над відродженням молоді й суспільства.

Чого ми хочемо і до чого стремимо, висловлює найкраще наша членська декларація, якої головні засади подаємо в скороченню:

Шукаємо змислу життя на цему реальному світі. Ми переконані, що ціллю людського життя є сві- дома праця над духовим, а також і матеріальним ушляхотненням людства, боротьба за панування правди, добра і любові у світі.

Свою працю починаємо у одиниць, від яких мусимо вийти, як що бажаємо собі нового, ліп-шого суспільства. Виходячи з чувства пошани до особистості і життя нашого близького, стреми- мо до витворення типу людей, що стояли би у службі найвищих людських ідеалів і мали повну свідомість особистої відвічальності за свої вчинки.

Хочемо жити у здоровлю, у згоді з моральними ідеалами і тому вважаємо своєю повинністю дбати про нашу тілесну придатність до життя, а побо- рювати все те, що шкодить здоровлю (алького- лізм, проституцію, роспушту і т. д.).

Хочемо сили, а не насильства, і шукаємо її у від- важній, вирозумілій любові, яка проявляється пра- цею для піднесення себе самих і свого окруженння.

Віримо у поступ, а хочемо Його осягнути пізнан- ням самого себе, образуванням і працею.

На нашу думку, земля і її богацтва є власністю цілого людства і не повинні бути експлоатовані окремими одиницями з покривдженням загалу людства. Ціллю промислу не повинен бути осо- бистий зиск, але протиправно, служба суспільству. Тому капіталістична система з її культом особи- стого зиску повинна бути знесена. Признаємо робітникам так умовим, як і фізичним повне право до приходів, забезпечуючих їм вигідне життя, але твердимо, що надвишка зиску належить цілому суспільству.

Відчуваємо і розуміємо нашу повинність супроти народного ідеалу і гуманної думки справедливості. Ми є проти поневолення і гнету якого небудь на- рода. Знаємо, що для людства можемо працювати тільки працюючи для нашого власного народу.

Також будемо старатися о те, щоби і міжна- родні та міждержавні зносини були пересяклі мо- ральними принципами.

8. Релігія, це для нас — безпосередне відно- шення до того, що називаємо Богом, безконеч- ністю, вічністю. Полишаючи кожному членови повну релігійну свободу, вважаємо конечним по- могати собі взаємно у вирішуванню цего відно- шення, яке має великий вплив на ціле пізніше життя людини.

СВУС існує вже чотирицять місяців і виконав вже деяку працю в рамках цеї декларації.

Крім вище наведеного є ще один важний мо- мент, який був одною з безпосередніх причин до заснування С.В.У.С.-а:

Входячи самим фактом свого існування в члени Світової Студентської Християнської Феде- рації (С.В.У.С. є кореспонduющим членом феде- рації, тому що стоїть на етичному, а не релігійному становищі) — має С.В.У.С. перед собою від-крите широке міжнародне форум, на якому може успішно інформувати світ про українське питання; також на цему поли осягнув С.В.У.С. гарні успіхи.

Звіти з нашої дотеперішньої діяльності подані на другому місці цего вістника.

Віримо, що нашою працею і нашим розвоєм принесемо дорогоцінний дар Україні, а через Україну — цілому людству; чи ця наша віра опра- вдана — покаже майбутнє і оцінить саме суспіль- ство. А покищо, ми будемо витревало працювати над здійсненням наших ідеалів. С. Паньчак.

У КРАЇНСЬКИМ СТУДЕНТАМ.

Нема сумніву, що теперішній світовий лад не- справедливий. Суспільний устрій є ще дуже да- лекий від совершенности. На протязі цілих віків людство розвивалося серед великих змагань, по-

ступало малими кроками вперед, а відтак верта- лося великими скоками назад. Люди ненавиділи одні других, і ще й тепер ненавидять. Люди ни- щать одні других із за найнезначніших, дрібних

тричин. Горстка людей виконувала контролю над великими масами. Великі маси вели війни за інтереси малої горстки. Ця мала горстка людей стремила тільки досягнення як найбільшої сили, але зона ніколи не руководилася чувством любови; досягнувши силу, вона запанувала над великою більшістю людства, але ніколи не обмежувала себе якимось почуттям відвічальності перед нею. Широкі маси були і є ще тепер рабами. Ніде на світі нема правдивого демократизму, де усі люди мали би однакову можливість досягнення вигідного життя, свободи і щастя. Народність, племя, раса, соціальні класи, кастовість і ріжнородні обставини розділюють людство.

Але людський дух веде невпинну боротьбу проти неволення. Відродження (Renaissance) увільнило посіб думання людства Середніх Віків од неяння і пересудів цієї доби. Реформація розірвала тута релігійної кастовости, яка забула на дійсність, правду і любов. Французька революція розпочала процес ломання пут, якими звязала людство тодішня політика; з нею починається доба розвою чилю людської одиниці, дорогою творення ріжних, добре зорганізованих груп, союзів і т. д. — доба зідновлення демократії. Революції з 1848 р. привернули знова боротьбу поміж автократичною, тануючою меншістю — а непроглядними, поневоленими масами. Всесвітня війна з 1914 р. привела нову боротьбу, яка істнє ще й тепер у всіх сраях, між народами, або між класами.

Тільки одна дорога веде до виходу з цего положення. Є тільки одна розвязка цього питання. Гільки одна любов може збудувати новий, кращий світовий лад. Любов означає — віру, зрозуміння, толеранцію, терпеливість, надію, безкоєність, довір'я, братерство і службу. Любов є позитивною і конструктивною. Ненависть була і є негативною і деструктивною. Любов ставить високо і шанує одиницю, оцінюючи її здібність до розвою і безмежну вартість кожної особистості. Ненависть є безоглядна супроти особистості. Вона нищить одиницю.

Коли любов здобуде світ і запанує над людьми, годі зміниться соціальне положення і взагалі цілий спосіб життя людей, але ніколи скорше.

Широкі маси цілого світа все ще шукають насліп світла. Несвідомість, за яку самі не відвічують, — держить їх в ярмі. Горстка сильних цікнувала їх від часу до часу на їхніх братів — других несвідомих; втручувала їх цим способом у жорстокі боротьби на життя і смерть, поділивши братів на класи, групи, держави і т. д.

Нова горстка людей мусить повстати на світі, щоби рятувати цих наших братів. Ця нова горстка мусить піти в бій і вбити, знищити раз на все систему панування давної горстки сильних. Вбити любов'ю, чого меч не може зробити. Одна група мусить стати в обороні поневолених, покорених братів.

Горстка неустрошимих, смілих, розумних, повних любові і посвяти людей мусить стояти кріпко перед обличчям цілого світа і розпочати неустрошу пракцю. Їхня відвага і посвята мусить раз на все знищити право пястука, мусить вивести світ із зачарованого кругу масового вбивання і показати йому дорогу до спасення. Їх голос буде зразу голосом накликаючого в пустині людської злоби і переворотності. Але яке ж прегарне завдання — бути провідником у цій шляхотній боротьбі; яке

радісне почування, яка гордість — вести народи цілого світа з темряви до світла, з царства неправди до Правди і справедливості; від зневіри і роспути до надії і побіди! Тоді матимем правдиву, божеську демократію на землі, з усіма людьми як братами, зі справедливо зорганізованим суспільним ладом, де кожна одиниця матиме право на необмежений розвій своєго "я" — розуміється на справедливих умовинах, не кривдачі нікого другого.

Хто ж має бути надією світа, лицарями цеї боротьби? Студенти сучасного світа. Незчислимі тисячі з посеред них терплять під сучасний мент ізза великих помилок минувшини, пізнаючи що раз ясніше причину цих помилок і страшну небезпеку яка грозить од них світу. Ale само пізнання небезпеки не вистарчає. Студенти мусять дивитися далеко наперед: не з переконанням, що повторювання історії з усіми її помилками — неминуче, але з твердою і непохитною вірою, що всі хиби, якими грішила минувшина і все зло, яке вона нам лишила у спадщині — можуть бути еволюційно змінені, навіть революційно змінені, але не гарматами і кров'ю — тільки переміною способу думання і світопогляду людства, яка мусить діяттє під знаком любови.

Студенти будуть провідниками майбутнього. Вона є частиною цих, що будуть виконувати контроль у завтрашньому світі і будуть речниками його публичної опінії. Вони будуть відвічальними за майбутнє, тому що світ буде думати і поступати так, як вони сьогодня, як студенти, думають і поступають.

Найперше, вони мусять любити всіх людей.

Як виужие наше студентство сучасного світа свою силу? Сила — це небезпечна, або хосенна прикмета людини, залежно від способу її ужиття. Як що позволимо їй розвинутися у самолюбство і ненависть, так як це людство робило в минулому — то можемо принести світу тільки нові зачолоти, а вкінци — загибель. Вибір залежить од Вас, брати-студенти. Який він буде?

Частина студентства зрозуміла вже важу цого питання — і відповіла на цього покликанням до життя великого міжнародного студентського побратимства, заснувавши „Світову Студентську Християнську Федерацію“ (World's Student Christian Federation), двадцять сім літ тому назад, в 1895 році. Сьогодня Федерація працює у більш чим 40 краях, 2.500 університетах і має більш чим 200.000 членів. С. С. Х. Ф. — є федерацією поодиноких національних союзів. Кожний з цих союзів має повне право на самовисказання, стосовно до своєго національного духа, а всі союзи об'єднують спільний базіс, заложений на засадах Христа, Великого Учителя, Спередненої Людини і творця нашої соціальної програми — і спільне переконання, що всесвітне братерство і любов є можливі і що небо може істнувати на землі, посеред людей і людських інституцій.

Членами Федерації є студенти всіх людських рас, племен і віроісповідань. Кожний з них і всі загалом висказують свої найглибші душевні бажання і стремління — інакше. Кожний з нас має це право. Ale всіх нас об'єднує спільний ідеалізм; ми всі є членами тої самої людської родини, ми всі — рівні, ми всі є братами, всі любимо наших близьких і поважаємо їх, як нам рівних, як наших братів. Віримо, що таке розуміння спільноти люд-

ської родини, є одинокою надією світа. До цого спільногого переконання дійшли ми, розглянувши завдання, які ожидают студентство і народи нинішнього світа, яких вони не в силі сповнити без осягнення попередного душевного переродження самих себе. Як довго студент не осягнув твердих переконань, як довго він не виробив у собі непохитної волі стати піонером вселюдського добра і щастя, так довго він не може служити людству. Другими словами він буде наосліп старатися вести вперед сліпих. Як цо він сам буде хитатися у своїх переконаннях і буде непевний — то також Його найблище оточення, якому він бажає служити, буде хитатися і буде непевне. Розуміється, що віра і переконання студента зміняються, ростуть, розвиваються, але в означений час він повинен мати якусь основу, на якій мігби непохитно опертися.

Члени „Світової Студентської Християнської Федерації“ глядять на свої завдання не тільки зі становища християнського ідеалізму і братерства; вони стараються здобути есенціальну силу, потрібну до виконання цих завдань — дорогою розвою сильного переконання, характеру, беручи на поміч ріжні філософічні системи і релігії. Тут вони знова находять у Христовій науці найвищу мораль і найвищий ідеал, а в особі Христа, найкращу персоніфікацію характеру, основаного на розвою особистості і на найбільше вдоволяючій життєвій філософії. Християнство, яке кожна одиниця старається і може пристосувати до своєго темпераменту, є повною відповіддю, надією і програмою для цеї одиниці і для її соціальних відношень.

Але як довго не буде могучої скали моралі і характерності, так довго студентство не може взятися за працю і помогти розвязувати найваж-

ніші світові питання. В протилежному случаю ціла будова захищається у своїх побудованих на піску основах і провалиться, так як розвалися в минувшині цілі народи і держави, коли моральна структура, складові часті характеру і релігійні основи цего народу або цеї держави підлягли дегенерації. Одиниця, її моральна вартість, — є початком і кінцем християнства.

„Більшої любові не має ніхто від цеї людини, що віддала своє життя за свого приятеля.“ Студенти, ми мусимо бути готовими віддати все за наших братів. Нашим бажанням не повинно бути вбивати їх у війні, але спасти і врятувати їх для життя і Його найкращих снів. Зберім всі дари нашого народження, оточення, виховання і становища, які не є виключно нашою заслугою і віддаймо їх назад нашим братам, що їх і нас потребують.

Українські студенти, використайте тепер поза межами Вашої Батьківщини цю нагоду працювати над приготовленням царства Добра і Щастя не тільки Вашому Рідному краєві, але також і Вашим братам всіх рас і всіх країв. Ваше крайно тяжке положення і Ваші терпіння є для Вас найкращою можністю це зробити.

Ненавидіть святою і справедливою ненавист'ю все зло, погане і недуже у світі, ненавидіть війну і розділи поміж людством. Але не ненавидіть тому, що хочете руйнувати, тільки тому, що Ви любите так дуже. Будуйте і творіть. Вірте і не йдіть на компроміси. Любіть світ і ведіть Його до правди, до миру, до доброї волі, до демократії. Прилучіться до студентів цілого світа у спільному життю, ідеалізм і надії.

Світ є Ваш. Яким Ви Його зробите?

Джон Гунтлей Дупре.

I. РІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ С.В.У.С.-А У VELTRUS-AХ, БІЛЯ ПРАГИ, 18—24 VIII. 1922.

Місто „Загальних Зборів“, як це буває звичаєм у ріжніх товариствах, відбувають союзи входячі в склад „Світової Студентської Християнської Федерації“ що року „літні конференції“ звичайно в час шкільних ферій, коли студенти вільні від шкільних занять і звичайно десь в малому містечку або селі, далеко від великоміського гамору, де можна спокійно порадитись і спокійно подумати над усіми важними справами. Цей метод показався дуже добрим і тому ми приняли Його як обовязковий для С.В.У.С.-а.

Перша літня конференція С.В.У.С.-а відбулася в дніях 18. VIII.—24. VIII. 1922 у малому містечку Veltrusy біля Праги, в будинку тамошньої школи. На конференцію з'їхалися такі делегати: Ю. Гончаренко, М. Михальчук, С. Паньчак, С. Рушевський, Е. Слабченко (С.В.У.С. Прага); П. Дякон, М. Ленишин, І. Попель (С.В.У.С. Пшібрам); Л. Биковський, В. Райтер (С.В.У.С. Подєбради); О. Церковний, О. Ольшевський, В. Зелений (Ініц. Гурт. С.В.У.С. Брно); Т. Кучковський (Студ. Самопоміч при „Січи“ Віден); О. Яремченко (Самопоміч при Укр. Ст. Спілці Берлін); т. т. Іващенко і Рибальський (С.В.У.С. Варшава) приїхали день після конференції. З чужих запрошеніх гостей

приїхали: О. Мікан („Obrodné Hnutí Československého Studentstva“); Н. Tutsch, („Deutsche Christl. Stud. Vereinigung“); І. Немцов („Русский Христ. Студ. Союз“); Miss Lida M. Marschall (Европ. Студ. Допомогова Акція); пан і пані J. H. Dupré (Студ. Відділ Амер. У.М.С.А.); D. A. Lourié (Россійський Відд. У.М.С.А.), який приїхав також в заступстві пана W. W. Gethinan-a, голови амер. У.М.С.А. в Чехословаччині.

Конференцію відкрив на першому пленарному засіданні дні 19./8. 1922 о 10. годині рано тов. С. Паньчак, голова пражського С.В.У.С.-а. Пода-вши короткий перегляд всесвітнього руху, якого вислідком було заснування СВСУ-а, а з яким познакомився посередництвом п. J. H. Dupré, — закінчив свою промову такими словами:

„Після довгих роздумувань прийшов я до переконання, що такий „Союз Відродження“ приніс би велику користь не тільки українському студентству, але також взагалі цілому українському народові. В нашему народі маємо також досить прикрих явищ. Одною з таких прикорстостей є наша нещасна сильна індівідуальність, яка переходить так часто в нетерпимість і вносить духа не-згоди в усі області нашого життя, і то навіть там,

де цього можна найменче сподіватися, де до цього не повинно властиво бути ніякої причини. Це підкопує страшно нашу працю, ослаблює сили нашого народу, і спричиняє безмірне марнування нашої енергії на вічне поганоджування ріжних непорозумінь і спорів. І тому так дуже тяжко перевести у нас щось великого, виконати яке не будь могутніше, гарне діло. Як приклад наважу хоч би нашу студентську Українську Академічну Громаду в Празі.

Не хочу говорити обширино тому, що це було прикро, тому тільки легким натяком пригадаю ще одне: скільки сумних проявів запричінаємо в часах нашої останньої революції, де з одної сторони бачимо визвольну боротьбу цілого народу, який приносить в імя великої ідеї Самостійності України надлюдські, геройські, невидані світом жертви — а з другої сторони богато наших людей, які використовують цей Великий Час для погоні за особистою наживою, особистими інтересами, або інтересами якоїсь малої групи людей...

А скільки праці треба, щоби нашему дорогому „мужикові“ відкрити очі, так, щоби він побачив трохи ширший кругозір; щоби прийшов до повної свідомості своєї людської гідності; щоби трохи випрямилась його вічна згорблена脊на, щоби хоч крихіточку побіліли, його дорогі, чорні, спрацьовані й покриті мозолями руки?

Колись розвинеться і у нас наш український промисл. Чи має він бути теж і у нас — подібно як в інших краях — средством досягнення особистого зиску для малої горстки „сильних“? Чи мають в ньому витворитися так як і в інших краях дві ворожі класи: класа безсердечних капіталістів і класа чорних рабів — робітників? Мають ці робітники і у нас жити в нужді, без найменчої надії на можливість зажити крім — виконування чорної праці — також радоцями і красою життя?

Ми „свусівці“ горячо віримо: що „Україна“ це п'яння хрустально чисте, прегарне і високе, на якому не сміє бути найменчої тіни... що український студент, професор, кравець, залізничник, моряк, актор, музик, коваль, маляр, лікар, купець, суддя, кінооператор, монтер, письменник — мають бути робітниками, значить мають працювати — для спільноти високої цілі: добра цілого українського народу, як частина цілого людства... Праця кожного з них — належить цілому народові, якому кожний з них завдає своє існування і можність користати з радоців життя. Однаке, так як праця є повинністю кожної людини, так радоці і краса і величі син людства і всесвіта, є її власністю і правом.

Із цієї точки погляду ми хочемо дивитися на Україну — частину людства. Так дивляться наші заграницяні товариши з нашої Всесвітньої Федерації — на свої народи. І в цему лежить надія світа на сповнення його найкращих снів...

Впрочім думаю, що не муши богато про це в.е говорити, бо ми всі, тут зібрали це розуміємо і відчуваємо. Наводжу це все тільки тому, щоби Ваї з'ясувати причину, яка була для мене імпульсом для заснування С. В. У. С.-а. Я уявляв собі, що наш Союз став би якраз такою родиною ідейних хлопців, що підняли боротьбу з кождим злом в нашему народі; що рішили стати провідниками і піонерами всого гарного, високого і чесного серед нашої нації; що пішли б у наш народ з евангелієм любові і доброї волі; що стали великими жрецями невисипущої праці для нашого народу, а через наш народ для цілого людства.

Як раз під цей час моїх роздумувань запропонував мені пан Dupré: „What do you mean Mr. Raiczak, about an Ukrainian Student Christian Movement? Think it over and tell me in few days your and your friends opinion...“ Тоді я звірився з моїми планами кільком моїм товаришам, а вислід наших нарад був такий, що вже через тиждень я міг сказати п. Dupré: „All right, that's possible...“

Пан Dupré взявся за працю по американськи. Назначив день „інформаційних зборів“ для українських студентів в Празі, у великій салі „Студентського Дому“. На ці збори зійшлося приблизно 100 товарищів, яким п. Dupré пояснив ідеологію Федерації. Крім цього промовили ще: Dr. Jara Kové від імені „Obrodné Hnutí Československého Studentstva“; Mlle Brechét, т. т. Слабченко і Солтикович — про свої враження з II. літньої конференції „Обр. Нуті“, на якій були як делегати нашого „Ініціативного Гуртка СВУС-а“, — а збори закінчив прегарним закликом проф. Dr. C. Smalý-Stoček. Після цих зборів зібралася малий гурток наших товарищів, який взявся за випрацювання нашого статута, обдумання назви і вироблення плану праці. Дня 7-го падолиста 1921 р. відбулися наші установчі збори, на яких принято назву: „Союз Відродження Укр. Студентства“, затверджено статут і одобрено план праці. Наш правильник затвердила тодішня „Рада Укр. Акад. Громади“ і ми істнуємо до тепер як її секція“.

Перебіг цілої конференції був незвичайно успішний і гарний. Всі учасники брали живу участь в дискусіях, цікавилися всіми питаннями і виконали за час тривання конференції добрий шмат гарної праці. З чужих гостей промовили п. п.: Miss Lida M. Marshall, J. H. Dupré, D. A. Lourie, O. Mikan і H. Tutsch.

Дня 25. VIII. розійшлися учасники конференції з повною свідомістю добре виконаної, хосенної праці, мілими споминами на веселі прогулочки і забави, та повні найкращих надій і непохитної віри в успіх праці С. В. У. С.-а.

Звіт з діяльності СВУС-а, поданий пленумові конференції (доповнений відтак далішим звітом за час від 24. VIII. 1922—15. I. 1923) подаємо в слідуючій статті.

ЗВІТ З ДІЯЛЬНОСТИ С. В. У. С.-А ЗА ЧАС ВІД 7 XI. 1922. — 15/I. 1923.

С. В. У. С. Прага.

I. Відділ праці над особистим розвоєм:
Влаштовано 18 викладів і лекцій для членів С. В. У. С.-а і студентів інтересуючихся С. В. У. С.-ом. Теми цих лекцій були ріжнородні; найбільше було

порушуване питання „відродження“. Прелегентами були члени С. В. У. С.-а і чужі гости, відвідуючі Прагу. Між іншими промовляли: п. п. Richard Morse, дорадчий генеральний секретар міжнародного комітету, У. М. С. А., New York; Dr. John R. Mott, го-

лова С.С.Х.Ф. і Е.С.Д.А.,*) New York; Dr. Н. С. Rutgers, генер. скарбник С.С.Х.Ф. Голандія; Conrad Hoffman, виконавчий секретар С.С.Х.Ф. і Е. С.Д.А. Женева; Mis Ruth Rouse, пресова референтка С.С.Х.Ф. Лондон; Fred B. Smith, соціольог, довгол, дослідн. Япону й Китаю. Крім цого, що тижня відбувалися правильні організаційні сходини членів С.В.У.С-а, на яких часто, після вичерпання організаційного матеріалу – посвячувано збуваючу часть вечера на дебати над нашою метою і працею. Панове Ralf Hollinger і Donald Lourie (У.М.С.А. в Празі) проводили цілій низці діскусійних вечерів.

ІІ. Відділ служби студентству:

а) Заходами цього відділу були відкриті для українських студентів безоплатні курси чужих мов, а іменно:

I. Курс англійської мови вищий і низчий (кожний 2-г тижн.)

2.	французької	"	"	"	"	"	"
3.	італійської	"	—	—	"	"	"
4.	німецької	"	"	"	"	"	"
5.	чеської	"	"	—	"	"	2

Всі ці курси були ведені членами С. В. У. С-а за віймком: вищого курсу франц. мови (вів тов. Pierre Toureille); вищого курсу нім. мови (тов. Münzer); і курсу чеської мови (тов. Straka). Учасники курсів користали не тільки з безоплатної науки; С. В. У. С. вижичував їм також підручники чужих мов за оплатою 1.—Кč за 1 книжку на час тривання цілого курсу. Фреквенція була велика, головно у зимові х місяцях. Курси перервано на час ферій і першої половини першого семестру (записи, збирання гестів і т. д.), тепер курси вже знова відкриваються, один за другим.

б) Інформації. С. В. У. С. відкрив для українських студентів Інформаційне бюро (безплатне). Воно було поміщене в канцелярії голови С. В. У. С-а, у „Студентському Домі“. В урядових годинах (12 — 14 год. щоденно за виїмком неділь і свят), приходило там багато наших товаришів по інформації (головно новоприбуваючі товариші) в ріжних справах: вписи до школ, адреси, паспорти, відносини в Чехословаччині, помешкання, підмоги й позички від американських інституцій; перекладання прохань на чужі мови (головно на чеську й англійську); дальнє наші члени ходили з товаришами як перекладчики до ріжних чужих інституцій і т. д. Що до самих пожичок і підмог, то С. В. У. С. посередничив успішно при вихлоптанню ріжних підмог і пожичок для українських студентів і не-студентів (старшини і їх родини в Йозефівському таборі) на загальну суму 8.000 — чеських корон (головно в американській У. М. С. А. в Празі).

с) На наші заходи видала нам У.М.С.А. 40.000 листового паперу, 40.000 коверт і 40 000 аркушів більшого (машинового) паперу; це все роздавало С.В.У.С. українським студентам (кожному по 40 аркушів паперу, по 40 листів і коверт); Рада У.А.Г., Студентської Помочі і виділи всіх секцій, гуртків і т. д. одержали по більшій кількості паперу і коверт на канцелярійні потреби. Дальше виступався С.В.У.С. від У.М.С.А. о місячну підмогу 800 Кč, на заплачення членських вкладок до „Студентського Дому“ — для 160 товаришів (по 5 Кč).

III. Відділ Служби Суспільству:

а) Заходами цього відділу були з'організовані популярні лекції і відчiti для наших українських стрільців у Празі.

Для кожної з казарм, де живуть наші стрільці, призначено одного товариша - референта, якого обов'язком було подбати про виклади для „своєї“ сотні. Теми цих викладів були взяті головно з області: зоології, географії, історії, гигієни і рахунків. Крім цього С.В.У.С. допомагав українським старшинам, які вели по своїм сотням курси для неграмотних, а також „курси вищої освіги“ — постачуванням шкільних потреб, як каламарі, чорнило, крейда, папір, олівці, зшитки, пера і т. д.

б) С. В. У. С. влаштував 4 збірки добровільних жертв:

1. Збірка на влаштовання „Св. вечера“ нашим сгрільцям (грудень 1921 — січень 1922), зібрано Кč 6.884, за які влаштовано Св. вечер по всім українським, стрілецьким сотням в Празі Й околиці, при співучасті наших товаришок і товаришів що помагали стрільцям варити різдвяні страви і колядувати.

2. Для одного українського мальяра зібрано Кс
184, (май 1922).

3. Зібрано Кс 4.828:12 (май — червень 1922), за які влаштовано фестин для стрільців (29/6 на Єзерці); решту цих грошей роздано по нерівним частям: Всеукр. Спілці Інвалідів, Театральній Секції Просвітного Кружка і дітям українських старшин в Йозефові.

4. Зібрано Кč 1.100; якими поможено влаштувати Св. Вечер стрільцям в Празі і нашим маленьким емігрантам — українським дітям в Йозефові.

Всі ці збірки переведено серед нашого студентства в Ч. С. Р. (яке просто по геройськи — зваживши його мінімальне забезпечення — складає великі грошеві жертви на всі народні щили) і серед своїх та чужих інституцій.

5. С. В. У. С. навявав переписку з Українцями — салдатами французького „Légion Etrangere“ в Марокко. Посилав їм книжки, ноги, часописи і однонаціональне (козацьке) убрання для їхнього співака. Виступ цего співака в козацькому уборі перед міжнародною публікою в головному місті Марокка, зробив велике і корисне враження на всіх — і приніс велику радість і розраду нашим сердегам-Українцям, — що там нудьгують.

IV. Діяльність С.В.У.С-а в цифрах:

Разом: Kč 31.378·50

^{*)} Європейська Студентська Допомігова Акція.

Словами: За перший рік своєго існування прибав С. В. У. С. своєю працею українській еміграції без ріжниці партійної і територіальної приналежності трицять одну тисячу триста сімдесят вісім корон чеських і 50 сот. (не вчисляючи других дарів „in načigu“ (гл. звіт).

V. Відділ служби юнацтву:

Цей відділ стався помогти в розвою Україн. Скавтової Організації в Ч. С. Р., яка ввійшла як 3-тий ольд-скавтський Клуб „Золотого Тризуба“— до „Скавтового Союза чеськословенських скавтів“.

В цему случаю не заходила потреба моральної помочі, тому С. В. У. С. обмежився тільки на поміч матеріальну, уділюючи У. С. О. Р-ові малих підмог, разом Кč. 900.—

VI. Діяльність секретаря:

Вислано разом 287 писем: Чехословаччина 125; Сполуч. Держ. Америки 9; Голандія 6; Марокко 6; Китай 5; Югославія 7; Болгарія 6; Галичина 8; Буковина 6; Польща 18; Румунія 5; Австрія 14; Мадярщина 5; Швайцарія 9; Німеччина 23; Латвія 1; Естонія 3; Італія 3; Франція 4; Англія 18; Бельгія 1; Данія 2; Швеція 2; Фінландія 2. Крім цего вислано: 6 мем ріялів в справі положення українського студентства на еміграції і в Краю; понад 60 інформаційних книжок про Україну на чужих мовах.

Одержано 220 писем (з усіх 5 частий світа). Поміж С. В. У. С. ам поодинокими Союзами, входящими в склад С. С. Х. Ф., навязана як бачимо жива переписка, яка з дня на день зростає.

VII. Делегації С. В. У. С-а на конференції.

С. В. У. С. висилав своїх делегатів на такі конференції:

1. Міжнародня конф. С. С. Х. Ф. для країв Східно-Полудневої Європи — в Česká Kubice, 18—24 квітня 1922. На цій конференції були заступлені студентські християнські союзи, або союзи відродження: Австрії, Болгарії, Чехословаччини, Естонії, Франції, Німеччини, Великої Британії, Голандії, Мадярщини, Італії, Латвії, Польщі, Румунії, Швайцарії, Сполуч. Держав П. А. — С. В. У. С. заступали т. тов. С. Паньчак (Прага) і А. Король (Пшібрам).

2. Конференція Німецького Студ. Хр. Союза (D.C.S.V.) в Tharandt біля Дрездена, серпень 1922. Чисто німецька конференція. Делегатами С. В. У. С-а були т. т. А. Мальчик і С. Паньчак (оба Прага).

3. Конференція Союза Примирення (Versöhnungsbund, Fellowship of Reconciliation) — в Sonntagsberg, Дол. Австрія, серпень 1922. На цій конференції були

заступлені такі краї: Англія, Франція, Італія, Югославія, Болгарія, Німеччина, Австрія, Чехословаччина, Мадярщина, Россія, Арmenія, Швеція, Данія, Голандія, Фінландія, Норвегія, С. Д. Півн. Америки, Ірландія, Канада, Індія, Бурма, й Україна. Українським делегатом був. С. Паньчак (Львів-Прага.) Ціллю конференції було вийнайти средства до примирення народів. Український делегат мав вклад про Україну, яким заінтересував у високій мірі всіх делегатів.

4. Конференція „Русско-Студ. Христ. Союза“ в Mladkov - i (Č. S. R.), серпень 1922. Делегатом С. В. У. С-а на цю конференцію був тов. М. Михальчук (Прага). Конференція в Младкові вислала привіт Союзові Відродження Українського Студентства з нагоди Його першої конференції.

5. Конференція „Obrodn-ого Hnutí Csl. Studentstva“ в Židlochovic-ах на Мораві (серпень-вересень) 1922. Крім членів О. Н. С. С. приїхали на цю конференцію делегати студ. союзів з Італії, Бельгії, Франції, Америки, Естонії, Швайцарії. С. В. У. С. був заступлений т. т.: Ленишин (Пшібрам), С. Паньчак (Прага), Рибальський і Іващенко (Варшава).

6. Конференція С. С. Х. Ф. в Čiselund, Данія. Делегати: Чехословаччина, Данія, Фінландія, Франція, Німеччина, Вел. Британія, Ірландія, Італія, Голандія, Норвегія, Швеція, Швайцарія і С. Д. П. Америки. Делегат С. В. У. С-а: Е. Слабченко (Прага). Конференція высказала подяку Українському делегатові за те, „що так гарно поміг нам розвязувати жидівське питання“ (слова п. І. Н. Henriod-a, голови конференції).

7. Конференція У. М. С. А. в Таборі над Сазавою (Č.S.R.). Наш делегат, тов. С. Рушевський (Прага), зацікавив представників У. М. С. А. питанням інтензивнішої помочі українському студентству; крім цого мав там богато праці щоби їм вяснити ріжницю між поняттями: »Russian« і »Ukrainian«; це вяснення повелось Йому в повному значенні слова.

Як з вище наведено видно — С. В. У. С. здобув собі вже право горожанства на міжнародному С. С. Х. Ф. і „Союза Примирення.“ Наші заграниці знакомства поширюються постійно з кожним днем.

С. В. У. С. — Пшібрам.

С. В. У. С. в Пшібрамі заложений був в квітні 1922. р. Офіціяльне відкриття відбулося 11. червня 1922. р. Праця розвивається поволі, але постійно. Влаштовано кілька відчитів і дискусійних вечерів; заложено спортивну секцію для плекання гри копаного мяча, киданого мяча (volley-ball), кидання диском і т. д. Влаштовано збірку на інвалідів і стрільців і курс англійської мови.

ISVAR PRASANNA MUKERJI:

Г Е Н Д I .

Генді (M. K. Ghandi) називає новий рух, який повстав в Індії на основі Його науки — санскритським словом „Satgagraha“ (цей рух звісний у Великій Британії і в цілому світі під назвою „Ghandi Movement“). Санскритське слово „satia“ означає правду, а „agraga“ любов або прихильність. Значить ціла назва звучатиме в українському перекладі: „Любов правди“.

Генді переїшов цілий душевний розвій, закінчив проповідувати свою науку. Він не був зразу таким аскетом, яким він являється сьогоді. (Він тепер у вязниці). Генді походить з богатої і дуже щасливої родини; Його батько Мінідес був князем одної індійської держави в Західній Індії. Це замолоду прийшов Генді до Англії, де був незабаром покликаний до правничої палати „Juniper Temple“.

Він здобув собі безмежне майно і велику славу як правник в Індії і Полудневій Африці. Під час довшої подорожі, яку відвув як член одної виправи — по Полудневій Африці, звернув свою увагу на кривди і жорстокості, які були там довершувані на Його земляках, індійських „кулі“. Його самого викинули раз з купе 1-шої класи, тому тільки, що був „чорною людиною“ — не дивлячись на те, що мав при собі листок 1-шої класи.

Генді розпочав „невидимий опір“ проти „білої“ бути в Пол. Африці. Вислідком Його зусиль — є поліпшення долі індійських робітників в Пол. Африці; умовини в яких вони живуть тепер — далеко кращі від тих, в яких їм приходилося жити перед Його виступленням.

Перед цим Його дуже мало знали в Індії поза правничими кругами. Щойно в 1911 р. став звісним як „мученик в Полудневій Африці“. В 1914 році прийшов назад до Індії. Тут почав розслідувати умовини життя індійських робітників по фабриках у Бомбаю і плантаціях індіга в Бетарі. Постепенно прийшов до переконання, що Його багатство було великою перешкодою в Його праці. Він одкарався від цілого свого безмежного майна і від своїх заробітків і віддав усе для поліпшення долі широких, подавлених мас в Індії. Генді не старався ніколи бути чисто політичним провідником. Він є головно духовим провідником своєї раси. Він і Його приклонники та співробітники стремлять до внесення духа моралі, чести й людяності в політику („Spiritualizing politics“). Вони твердять що „життя є одноцільне“. Ми не можемо поділити життя на герметично закриті комори і означити їх написами: „це — політика“, „це — релігія“ — а „це — торгівля“. Політика модерного світа — перегнила аж до самих основ і ми не зможемо зліпшити умовин життя робітників і покорених, гноблених мас не тільки в Індії, але взагалі на цілом світі, — доки не внесемо духа щирості, людяності й справедливості в політику („unless we spiritualize politics“). Цим власне приєднав Генді „Індійський Національний Конгрес“ до своїх поглядів. Ті, котрі не хотіли з ним погодитися, виступили з конгресу і заснували собі окремий Союз, який назвали зразу „Конференцією Уміркованих“, а пізніше „Федерацією Індійських Лібералів“. Ці оба тіла не мають нічого спільногого з „Законодатними Зборами“, які мають осідок в Делі або других провінціальних містах.

Генді не відмовлявся зразу від співпраці з ними. Тодішній віцекороль Індії (1915 р.), Лорд Гардінг відзначив його титулом I. C. E. (Commander of the Indian Empire — Комтур Індійського Царства“, а також медал’ю „Kaiser — I — Hind“ за Його заслуги положені в Полудневій Африці.*)

* Генді не приняв цих відзначень, і накликав своїх приклонників так робити.

Під час світової війни Генді напомінав молодих мужчин, щоби не вступали в ряди британської армії і таким чином не помогали Англії в годині потреби. (Сьогодні Генді увязнений на 6 літ.) В 1919 р. видало англійське правительство „Акт Реформ“ („Reform Act of 1919“). Цей Акт признаяв значний запас сили вибраним представникам Індії. Індійський Національний Конгрес висловився, що цей акт „недостаточний, невдоволяючий і розчаровуючий“, — але індійські провідники, не виключаючи самого Генді хотіли підати Його пробі. Однаке рівночасно з „Актом Реформ“ англійське правительство хотіло перефорсувати а також перефорсувало т. н. „нереформовану легіслатуру“ — акт звісний під назвою „Радат біл“ (Radatt Bill), який давав законодатному зборови надзвичайні повноваження і надзвичайну силу. В „нереформованому законодатному зборі“ були індійські представники в меншині; таким чином могло англійське правительство перефорсувати кожне розпорядження і кожний акт при помочі своєї офіційної більшості. „Радат біл“ був виданий. Він став актом, накиненим Індії не дивлячись на однодумну опозицію не тільки індійських представників у самому законодатному зборі, але також індійських провідників, стоячих — як Генді — поза збором. Тоді Генді проголосив свою славну „не-співпрацю“ (non-cooperation) супроти цеї постанови.

Наслідком увязнення всіх індійських провідників в Лагорі й Амрітсар — і вибухли в Пенджабі поважні заворушення. Генді вибрався безпревідно туди, щоби заворушення втихомирити. Але Його арештовано в поїзді. Правда, Його випущено на волю через кілька годин, — але ця помилка відхилила публичну опінію від британської адміністрації у дуже значній мірі. Я перевірив, що коли були позволили Генді вступити тоді до Пенджабу — не було б прийшло до масакри в Джаліянвала Баг, в Амрітсарі. Амрітсар став тепер звісним у світовій історії. Він став також найтемнішим пятирічком на гордому імені Англії і переломовою границею нового напрямку — в анналах Індійського Національного Конгресу. Після цього брутального й непотрібного вбивства миролюбних і неозброєних громадян (чоловіків, жінок і дітей), зібраних на прилюдному вічу в публичному городі (баг-город), — Генді і Його співробітники та приклонники прийшли до переконання, що ніколи не зможуть співпрацювати з такою безсердечною й „сатанічною“ адміністрацією. Індійський Національний Конгрес виніс під проводом Генді резолюцію, в якій завиває своїх приклонників, не приймати участі в „реформованих радах“ і до них не кандидувати.

Генді і Його приклонники рішили також бойкотувати ланканшайрські бавовняні товари (Lan-

canshire cotton-goods) і відвідини валійського прінца (Prince of Wales), які були накинені Індії не дивлячись на остереження індійських провідників. „Невидима не-співпраця“ коштувала Індію багато терпінь і страждань.

В жовтневому числі „Новин Союза Примирення“ („News Sheet of the Fellowship of Reconciliation“ October 1922), пишеться:

„... Про вплив Генді свідчить найкраще факт, — якого ще доси не бувало у світовій історії — що перед Його увязненням біля 25.000 його співробітників і приклонників пішло в тюрму, зрікаючись оборони. Доказом подивугідного впливу Генді на Його земляків є також спосіб, яким цей рух дальше розвивається. Його увязнення й заудження було принято спокійно...“

Заарештовання Генді на кілька годин в 1919 р. причинило амрітську трагедію; — увязнення Генді в Його власному „Ашрам-і“ (аскетична домівка), окруженному Його приклонниками — не привело взагалі до ніяких заворушень. Це потребує деякого вияснення:

Опускаючи свій Ашрам, а також ще багато днів перед тим напомниав Генді своїх приклонників, щоби за ніяку ціну не проливали крові, не проливали крові „щоби не знати що діялося“. Його наука, це евангеліє любові. Він виступає проти ненависті. Ненависть до гнобителів мусить бути вирвана і витерта з наших сердець. „Непослушенство сполучене з любов'ю — є живою водою життя“ (Генді в Молодій Індії, „Young India“). Це якраз є причиною, чому увязнені приклонники Генді — зрікаються судової, адвокатської оборони. Перед трибуналом приняв Генді на себе повну відвічальність за свою діяльність і предложив ведучому розправу судді зробити одну з двох річей: або зректися своєї посади в „сатанічній“ адміністрації — або Його засудити. Він був засуджений на шість літ тюрми і відсиджує якраз під сучасний мент свою кару.

Генді не вірить в чужу пропаганду. В половині лютого місяця ц. р. (1922) говорилося про загальні вибори в Англії, які мали незабаром наćiти. Автор цієї статті звернувся до Генді з письмом, прохаючи Його прислати до Англії кількох своїх прихильників, яких завданням буlob інтер-

пелювати англійських політиків під час виборів. (Вибори не були ще дотепер переведені). Генді був ласкавий прислати слідучу відповідь (це письмо було написано кілька днів перед Його увязненням):

* * * * * Сатіяграгашрам. Сабарматі,
3. березня, 1922 року.

Дорогий пане Мукерджі!

Я одержав Ваше письмо, за яке Вам дякую. Тепер дійсно не можливо вислати з відтіль відповідних людей для ведення пропаганди в Англії. Я переконаний тепер більше чим коли, — що місцем нашої праці є тільки сама Індія, а так як справа тепер стоїть, ми є заскочені браком спосібних і совісних діячів. Крім цього — я абсолютно не вірю, щоби пропаганда в чужині могла нам принести щось доброго, зоки ми не розвинемо краще нашої власної сили — в нас самих. Ваш щирий М. К. Генді“

Генді не вірить в заграницяну пропаганду. Він очевидно вірить в слідуочі рядки з Шекспіра:

„... Як далеко кидає ця мала свічка свої проміні!“

„... Так добре діло ясніє на весь переворотний світ!“ (Портія в „Купцеві з Венеції“).

Але о скільки я запримічаю „переворотний світ“ — дуже цікавий довідатися дещо про Генді. Я сам — не почиваю себе в повній силі дати достаточний образ самого Генді і Його науки. Завжди відчуваю, що мігби Його скривдити моїм безоглядним пером. Я відважився написати повищі рядки, щоби додержати приречення, дане майому дорогому приятелю Степану Паньчакові. Оголошує письмо Генді без Його позначення; вірю, що він простить мене...

Івар Прасанна Мукерджі.

* * *

Від перекладчика. Перекладаючи статтю моего доброго індійського приятеля, з яким познакомився на конференції „Союза Примирення“ в Sonnwendberg-у (Австрія), почиваюся у першу чергу до обов'язку подякувати Йому на цему місці від імені цілого С. В. У. С.-а. Пан Мукерджі написав цю статтю на моє запрошення — спеціально для нашого часопису, будучи мною поінформованим про терпіння нашого народу. Моїм глибоким бажанням є, щоби Дорогі Читачі глибоко застосувалися над цими рядками: положення індійської раси схоже на положення нашого народу, а дух і наука генія Індії, Генді — на мою думку заслугують на це, щоб ми, Українці, над ними поважно призадумалися...

С. Паньчак.

О Г Л Я Д.

Місцеві гуртки С. В. У. С-а існують: 1. Чехословаччина: С. В. У. С. в Празі, С. В. У. С. в Пшібрамі (голова т. А. Дуда, писар т. В. Телятинський), Ініціативний гурток в Брні (г. т. А. Церковний), Ініц. Г. в Подебрадах (г. т. Л. Биковський); 2. Австрія:

Ініц. Г. у Відні (г. т. Т. Кучковський); 3. Німеччина: Ініц. Г. у Берліні (г. т. Е. Слабченко); 4. Польща: Ініц. Г. у Варшаві (г. т. Я. Олексюк).

Гуртки у Відні і Берліні мають до поборення богато трудностій (головно із за критичного ма-

теріяльного положення студентства); цілий гурток з Варшави опиниться мабуть незабаром поза кордоном Польщі, тому що українські студенти тільки й мріють про те, щоби якнайскорше найти можливість опустити Варшаву.

*

Українська скавтова організація в Ч. С. Р. "УСОР."

"Щоб піznати який небудь народ, треба піznати Його молоді" — говорить одна японська приповідка. З цого становища вийшли основателі УСОР-а, який заснувався в Празі в 1922. р. УСОР має під сучасний мент три дружини: дві в Празі (1. під проводом грузинського скавта, побр. Мамцелідзе; 2. під проводом побр. Янішевського), а одну в Под'єбрахах, під проводом побр. А. Кістя. До розвою под'єбрадської дружини причився багато побр. Іваницький, а пражські дружини завдячують багато пильній праці побр. Бучинського. Начальником цілого УСОР-а є побр. Ю. Гончарів-Гончаренко.

Метою УСОР-а є приготування досвідчених інструкторів, які після повороту на Україну могли зараз взятися за працю над зорганізованням всеукраїнського скавтового руху. Далішою метою УСОР-а є навязання якнайтісніших зносин з чужими скавтовими організаціями, а відтак приготувлення, по змозі і видавання друком скавтової літератури.

УСОР-ові пощастилося ввійти у дуже добре зносили з чеським скавтовим союзом („Svaz Česko-slovenských Skautů-Junaků“), так, що був принятий Олд-Скавтовим Відділом „Svaz-y“ як самостійна одиниця під офіційальною назвою: „3. Klub Old Skautů (Ukrajinci Studenti). УСОР бередіяльну участь в праці і життю „Svaz-y“; минулого літа був запрошений також на чеський все-скавтовий здвиг, на якому познакомився також безпосередно з багатьома заграницьми гостями. Члени УСОР-а відвідують скавт-інструкторські курси (під управою „Svaz-y“), а частина зложила вже інструкторські іспити I. і II. класи.

Якраз тепер ідуть приготування над влаштуванням скавтового табора, літом ц. р.

*

Конфедерація Союзів Відродження в Ч. С. Р., яка заснувалася в грудні минувшого року об'єднує такі Союзи: »Obrodné Hnutí Čs. Studentstva«, »Deutsche Christliche Studenten, Vereinigung«, »С. В. У. С.“ і »Русский Студ. Христ. Союз.“ Всі союзи, входячі в склад конфедерації, задержують свою повну самостійність і независимість; утворення конфедерації показалося конечним, щоби уможливити всім вище згаданим союзам ввійти в склад цілої Світової

Студ. Христ. Федерації. Наша Конфедерація Союзів Відр. в Ч. С. Р. була вже принята С. С. Х. Ф. як „кореспонduющий член,“ а тим самим осягнули це право і всі чотири союзи, входячі в склад Конфедерації. Німецька D. C. S. V. і російський Р. С. Х. С. опирають свою працю на релігійному поглубленню, під час коли С. В. У. С. і О. Н. С. стоять на становищі чисто етичному (полишаючи своїм членам повну релігійну свободу). Це вплинуло на утворення назви конфедерації (Конф. С. Відродження, а не „Христ. Союзів“) і на одержання у С. С. Х. Ф. прав „кореспонduющего,“ а не дійсного члена (що одначе не ослаблює наших зносин з С. С. Х. Ф.). В головній раді конфедерації засідають з рамени С. В. У. С-а т. т. В. Орелецький і С. Паньчак.

*

Союз Примирення. За ініціативою п. Н. Tutsch-a (голова німецької D. C. S. V.), повстав в Празі „Міжнародний Союз Примирення“ (офіційна назва: Mezinárodní Družina „Smír“; по німецьки: „Versöhnungsbund“), який навязав вже зносини з „Міжнародним Союзом Примирення“ („International Fellowship of Reconciliation,“ централя в Лондоні, голова пан Oliver Dryer). Союз пацифістичний; метою його є створення правдивого мира на землі. Організаційна праця вже скінчена, так що союз розпочав вже свою властиву, пацифістичну працю. Дня 9. XII. м. р. влаштовано „Вечер Примирення,“ на якому промовляли представники 10 народностей (чеськ., нім., рос., американськ., голланд., жид., болгар., югосл., і української) на рідних мовах (з перекладом); після промов слідувала музично-вокальна часть вечірки, найзnamенитшою точкою якої були чудові продукції Українського Академ. Хору (під батутою п. Рощацького) який відспівав з незрівнім мистецтвом кілька українських пісень, збираючи бурю довго невмовкаючих оплесків. Крім цого влаштував „Союз Примирення“ кілька дискусійних вечерів на тему чесько-німецького, а відтак жидівського питання; незабаром відбудеться дискусія по українсько-російському і українсько-польському питанню. На днях буде відкрита „Студентська секція Союза Примирення.“ Головними провідниками союза є панове: Н. Tutsch — голова (Німець) і Pitter — містоголова (Чех); в склад виділу входять дальше: секретарка панна Fried (Жидівка) і скарбник С. Паньчак (Укр.).

*

На Головному Міжнародному Конгресі С. С. Х. Ф., який відбувся в квітні м. р. в Пекіні, в Китаю, відчитав п. Dr. Rutgerz, генеральний скарбник С. С. Х. Ф. (який по дорозі в Пекін відвідав Прагу і познакомився з С. В. У. С-ом) торжественный привіт С. В. У. С-а всім учасникам

Конгресу. Привіт С. В. У. С-а, в якому говорилося про трагедію українського народа, а який кінчився закликом свусівців до студентства всого світа працювати над прискоренням царства Справедливості і Волі і Правди на світі, — був принятий учасниками Конгресу з великою прихильністю. (На Конгресі були застутлені всі раси і понад 50 народностей).

*

Гості С. В. У. С-а.

В перших днях грудня м. р. відвідали Прагу секретарі С. С. Х. Ф. п. п. Miss Ruth Rouse (Лондон), Conrad Hoffman (Женева) і Henry Louis Henriod (Женева). Вони відбули спільне засідання з членами С. В. У. С-а (з Праги й Пшібраму), на якому виявилася жива діскусія головно довкола питання: чи є фактична можливість пристосувати засади федерації в конкретних случаях непорозуміння й ненависті н. пр. поміж двома народами гноблячим і гнобленим? Наші гості навели кілька прикладів (Конференції поміж Японцями а Корейцями; Мадярами а Румунами), де таке пристосування мало досить вдоволяючі успіхи, н. пр. на першій з цих конференцій Японці заявили: „Ми бачимо тепер, що Корея — належить Корейцям, та що наш японський імперіалізм і мілітаризм — є тільки шкодою для нашої батьківщини. Хочемо працювати над ширенням цего погляду серед найширших кругів нашого студентства, для осягнення якнайскоршої розвязки японсько-кореанського питання.“ На цему засіданню виринула думка скликання по дібної спільнот конференції С. В. У. С-а і польського „Chrześcijańsko - Związkowym Akademicko - go“. Така конференція була надзвичайно цікава, з огляду на те, чи члени Ch. Z. A. станули супроти нас (в конкретному случаю Східної Галичини) на такому становищі, як Японці супроти Корейців. Наші гості прирекли постаратися о скликання такої конференції. — Другим гостем СВУС-а в грудні був наш старий приятель п. Dr. Rutgers, який обізджаючи постійно цілий світ вздовж і впоперек, „вступив“ по дорозі до дому (до Голандії), „на хвильку“ до Праги, відвідати „своїх дітей.“ Його „діти“ — це студенти, члени союзів належачих до С. С. Х. Ф., які він, як генеральний скарбник Федерації, постійно відвідує. Правдивий „glob-trotter“, вічно молодий з теплим батьківським серцем для молоді, без якої не може ані хвильки видержати. Зараз першого дня його приїзду до Праги прийшов до нас і посвятив нам цілий вечір, розказуючи про свої далекі подорожі, свої спостереження і враження і випитуючи нас про наше життя і працю. На другий день запросив собі кількох членів СВУС-а і Укр. Акад. Хору на обід, а після обіду зайдов разом з ними до домівки хору, де якраз відбувалася проба співу (Dr. Rutgers великий любитель української пісні). Налюбувавшись доволі піснею, пішов відвідати

другі союзи. Третього дня відіхав „подивитися по дорозі — до дому.“

Дня 24./XII. м. р. загостив до нас п. Y. Sakamoto (Японець) професор університету в Шангаю (Китай). Оглянув в товаристві членів СВУС-а (т. т. В. Орелецького і Михайла Паньчика) Прагу, між іншим домівку українських студентів („Y. M. C. A. Dormitory for Ukrainian Students“) і українську книгарню, де купив богато українських листівок (з видами укр. діячів, поетів, вишивок і т. д.), відзнаки, книжки про Україну і мапу України а відтак відвідав нашу домівку СВУС-а. На другий день взяв участь у „Міжнародному святому вечеरі“, влаштованому нашою Конфедерацією, а третього дня ранком відіхав — як великий приятель нашого СВУС-а.

*

Міжнародний святий вечеर для українських і російських студентів-біженців і для бідних тутешніх студентів (Чехів, Німців, Мадярів і пр.), влаштований старанням нашої Конфедерації Європейської Студ. Допомогою Акції, відбувся дня 24. XII. м. р. в Студентському Домі. Після вечеरі зібралися запрошені гості в дівочому Крилі Студ. Дому довкола великої, прегарно прибраної ялинки. Перший промовив голова нашої Конфедерації і представник Е. С. Д. А. п. J. H. Durgé, а відтак принесли побажання веселих свят: т. т. С. Паньчак за СВУС, Хиряков — за Р. С. Х. С., Ing. Michalek — від Студентської Самоуправи Студ. Дому і проф. Y. Sakamoto від імені студентства Далекого Сходу. Відтак український хор відспівав дві колядки, а російський хор різдвяні пісні. Цим скінчилася офіційльна часть свята, після якої наступила роздача дарів поміж усіх запрощених студенток і студентів, які перевели другу половину вечера серед товариських забав.

*

Інформаційна праця СВУС-а.

СВУС старається інформувати як найширші круги своїх чужоземних приятелів не лише про свою працю, але також взагалі про ціле українське питання. Дотепер з'явилися в чужоземних журналах такі статті (заслані СВУС-ом): Минувшого року вийшла в Америці (видання Y. M. C. A.) книжечка: „For the men, who are rebuilding Europe“, в якій були поміщені статті: п. Machotk-и — про українських січових стрільців з Йозефова (до неї долучена світлина одної стрілецької сотні в поході); стаття „An Ukrainian College boy“ (Український студент“, напис. С. Паньчак), і звіт з діяльності СВУС-а, вироблений С. Паньчаком і Мих. Михальчиком, заключаючий уривок з Шевченкового „Кавказу“ (... Не нам на прю...“ аж до ... „Кровавії ріки“) в англійському перекладі.

Офіційний орган С.С.Х.Ф. „News Sheet of the world's Student Christian Federation“ (місячник) помістив вже більше статтій про СВУС. Також (завдяки нашему постійному інформуванню) помилки що до понять „Russian“ і „Ukrainian“, якими в цему журналі часто появлялися — стають що раз рідшими.

Конфедерація Союзів Відродження в Ч.С.Р. видає місячник „Monthly Bulletin of the Confederation of Renaissance Movements in Czechoslovakia“, в якому що місяця друкуються звіти з діяльності СВУС-а і другі статті (про Шевченка і т. д.).

„The News Sheet of Fellowship of Reconciliation“ (офіційний орган „Союза Примирення“) помістив у конференційному числі (з нагоди конференції в Sontanngsberg-у. Австрія, мин. літа) кілька уваг про Україну. У списку делегатів видніє теж: „Ukraine“ і Імення українського делегата.

*

Українські видання Y.M.C.A. і E.S.R.

Минувшого року з'явилися: „Промислова криза“ (переклад з Dr. Scherwood Eddy: „Industrial Crisis“) видана Y.M.C.-ою в Празі і „Всесвітне Побратимство Студентства“ („World's Student Friendship“ пера п. J. H. Dupré) видана E.S.R. („European Student Relief“) в Празі.

*

Американські Українці — СВУС-ові.

Всеч. О. Григорій Климович з Butler, Pa, довідався від одної секретарки Y.M.C.A. (яка познайомилася з нами в Празі) про нашу організацію і розпочав серед тамошніх Українців акцію, щоби нам помогти в нашій праці. На днях наспіла від нею перша збірка у висоті Kč 1.200—, призначена для наших стрільців в Йозефівському таборі. (Крім цього О. Кл. прислав другу збірку Kč 2.000— „Цедусові“). Від імені СВУС-а і наших любих стрільців складаємо О. Климовичеві і всім нашим шляхотним землякам за океаном, що пожертвували ці гроші, сердечну подяку. „Раз добром налите серце в вік не прохолоне!“

*

Чужоземні співробітники „Вістника СВУС-а“.

Ми запросили до співробітництва у „Вістнику“ богато заграничних приятелів, прохаючи їх о статті ріжного змісту, головно однаке о статті про всі напрямки, стремління і важні питання схожі зі стремліннями СВУС-а, які ворушать уми їхніх товаришів-студентів, або їхнього цілого суспільства. В

заміну за те ми обіцали засилати їм статті про Україну для їхніх журналів. В цему числі поміщаємо статтю п. J. H. Dupré (Америка) і нашого індійського приятеля, п. I. P. Mukerjee. Крім цього зголосились вже дотепер як дописувачі „Вістника“: п. p. Sara Dath (Бельгія), D. J. P. Hoeufft (Голандець), і J. Sakamoto (Японець).

*

Від редакції.

Нашою мрією є видавати „Вістник“ кожного місяця, але не знаємо ще, чи це буде з матеріальної сторони можливе. Масно надію, що все таки випустимо ще друге число (воно вийде мабуть у Відні під редакцією віденського СВУС-а, приблизно в першій половині квітня), а дальшє — побачимо. Ми хотіли зробити „Вістник“ органом цілого українського студентства, де крім звітів з діяльності „СВУС-а“ були б поміщувані також постійні інформації про життя всого українського студентства в краю й на еміграції. Потреба такого часопису пекуча, її відчуває ціле українське студентство і ми були щасливі, як щоб нам повільнося її вдоволити. „Кожне гарне діло являється зразу неможливим“ — каже Carlyle, — хай нам це буде потіхою і заохотою до витревалої праці над здійсненням нашого плану. Поки що витаємо всіх Вас, Дорогі Товаришки й Товариши, деб Ви не були, в краю чи на еміграції і просимо Вас звертатися по блищі інформації до СВУС-а в Празі (адреса: S. Panczak, Praha-VII., Albertov, Studentský Domov, Словакія). Будемо Вам вдячні за оцінку цього числа. Здорові були!

C.B.U.C.

*

P. S. Якраз перед віddанням коректури, одержали ми від Редакції „Укр. Студента“ оголошення, яке з радіс'ю низче поміщуємо. Задля уникнення конкуренції зрікаємося наших планів зробити „Вістник СВУС-а органом цілого українського студентства, а рівночасно бажаємо редакції „Укр. Студ.“сягнення якнайкращих успіхів на цему полі.

Наш „Вістник“ виходитиме дальше, як орган C.B.U.C-a.

C.B.U.C.

*

Оголошення.

„Український Студент“ єдиний дотепер український студентський орган на терені Ч. С. Р. вийде з друку з початком березня, книжкою в кілька аркушів. Завданням журналу, бути і надалі органом незалежної думки. Ціль — всебічно обслуговувати інтереси цілого українського студентства. „Офіційний відділ під зарядом „Цесус-а“ Товариши! Підтримуйте свій орган. Журнал виходитиме що місяця окремою книжкою.